

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

78. ÅRGANG

2. APRIL 1966

A V I N N H O L D E T :
PASJON OG PÅSKE

«DEN KONKRETE TRO» - INNBLIKK OG UTSYN - SI DET
MED PLAKATERI - BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATUR

NR
7

NESTE NUMMER UTKOMMER 16. APRIL 1966

Årets PÅSKEGUDSTJENESTER i Oslo:

ST. OLAVS KIRKE, Akersveien 1.

Palmesøndag 3. april:

Kl. 7, 9, 9,50: Dialogmesse.
Kl. 11,00: Palmevigsel i St. Josefs kapell.
Prosesjon til St. Olavs kirke. Høymesse.
Kl. 19,00: Dialogmesse.

Skjærtorsdag 7. april:

Kl. 10,00: Oljevigselmesse (i denne messe blir den h. Kommunion ikke utdelt).
Kl. 19,00: Høymesse. Kommunion. Tilbedelse.

Langfredag 8. april:

Kl. 12,00 (middag): Pontifikalgudstjeneste med hyldning av korset. Kommunion.
Kl. 19,00: Korsveiandakt.

Påskeaften 9. april:

Kl. 22,30 (merk tiden!): Påskevigilie.
Vigsel av påskeilden, påskelyset og døpevannet. Midnattsmesse.

1. Påskedag 10. april:

Kl. 9 og 9,50: Dialogmesse.
Kl. 11,00: Høymesse.
Kl. 19,00: Dialogmesse.

2. Påskedag 11. april:

Kl. 9 og 9,50: Dialogmesse.
Kl. 11,00: Høymesse.

Hvitesøndag 17. april:

Messene som på vanlige søndager i året.

ST. HALLVARD KIRKE, Urtegt. 29.

Palmesøndag: Kl. 8,30: Messe. Kl. 9,45: barnmesse. Kl. 11: Høymesse. Kl. 19: Aftenmesse.

Onsdag: Kl. 10,00: Messe.

Skjærtorsdag: Kl. 19,00: Høymesse, tilbedelse til kl. 23,00.

Langfredag: Kl. 17,00: Hyldning av korset, Kommunion.

Påskeaften: Kl. 22,45: Vigsel av påskelyset, døpevannet. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8,30: Messe. Kl. 11,00: Høymesse. Kl. 19,00: Aftenmesse.

2. Påskedag: Kl. 8,30: Messe. Kl. 11,00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neberggt. 15.

Palmesøndag: Kl. 8.15, 9 og 10: Stille messe. Kl. 11: Palmevigsel. Høymesse.

Skjærtorsdag: Kl. 19: Høymesse m. kommunion. Tilbedelse.

Langfredag: Kl. 17: Hyldning av korset. Kommunion.

Påskeaften: Kl. 23: Vigsel av påskeilden og påskelyset. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 9 og 10,00: Stille messe. Kl. 11,30: Høymesse.

2. Påskedag: Messetider som på søndager.

MARIA KIRKE, Nyveien 17, Stabekk.

Palmesøndag: Kl. 8,30: Fromesse. Kl. 10,45: Palmevigsel. Prosesjon. Høymesse. Kl. 19: Aftenmesse.

Onsdag: Anledning til skrifte hele dagen.

Skjærtorsdag: Kl. 19,10: Høymesse. Etter høymesse er det tilbedelse til kl. 24,00.

Langfredag: Kl. 15,10: Korsveiandakt. Kl. 19,10: Hyldning av korset. Kommunion.

Påskeaften: Kl. 22,45: Vigsel av påskeilden, påskelyset og døpevannet. Fornytelse av dåpsløftene. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8,30: Fromesse. Kl. 10,45: Høymesse. Kl. 19,00: Aftenmesse.

2. Påskedag: Kl. 8,30: Fromesse. Kl. 10,45: Høymesse. Ingen aftenmesse.

Hvitesøndag: Kl. 8,30: Fromesse. Kl. 10,45: Høymesse med barnas første kommunion. Kl. 19: Aftenmesse.

KRISTI-KONGE KAPELL, Glads vei 23.

Palmesøndag: Kl. 9: Messe. Kl. 10,30: Høymesse.

Skjærtorsdag: Kl. 16,30: Messe.

1. Påskedag: Kl. 9: Messe. Kl. 10,30: Høymesse.

2. Påskedag: Kl. 9: Messe.

LUNDEN KLOSTER, Trondheimsvn. 309.

Skjærtorsdag: Kl. 18,30: Messe m. kommunion. *Langfredag:* Kl. 15: Hyldning av korset. Kommunion.

Påskeaften: Kl. 23: Vigsel av påskeilden og påskelyset. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 9: Høymesse. Kl. 18: Vesper.

2. Påskedag: Kl. 9: Høymesse.

OBS.

For alle som ønsker å motta den hl. Kommunion ved aftengudstjenestene SKJÆRTORS DAG, LANGFREDAG og PÅSKEAFTEN, gjelder de nye fastbestemmelser, d.v.s. en må være fastende i en time forut for altergangen.

Skjærtorsdag og *Påskeaften* utdeles den hellige kommunion bare under eller i umiddelbar tilknytning til Messen, mens *Langfredag* bare under den liturgiske handling. — Disse innskrenkninger gjelder ikke syke.

De som overværer *Påskenas messen* som tar til før midnatt, oppfyller ikke samtidig søndagsbudet, men har messeplikt 1. Påskedag.

De som overværer *Påskenas messen* som tar til ved midnatt, oppfyller samtidig søndagsbudet, og kan igjen motta den hellige kommunion 1. Påskedag.

«ST. OLAV» ØNSKER SINE LESERE EN VELSIGNET PÅSKE!

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61</i>	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68</i>	8.30 19.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	8.30	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>	9.00	10.30
<i>Lunden kloster, Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87</i>	9.00	
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209</i>	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 410</i>	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 56 245</i>	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke, Cappellensgt. 1, tlf. 83 20 19</i>	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438</i>	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 1168</i>	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751</i>	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 3195</i>	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266</i>	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225</i>	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550</i>	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85</i>	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038</i>	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793</i>	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765</i>	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35</i>	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534</i>	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949</i>	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21214</i>	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21607</i>	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 2779</i>	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykebjerg, Jernbanegt. 29</i>	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467</i>	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558</i>	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604</i>	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101</i>	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783</i>	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke, Salgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII) (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)</i>	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205</i>	8.00	10.30

FRA SMERTEN TIL LIVET

EN BETRAKTNING OM PASJON OG PÅSKE

«Vi forkynner en korsfestet Kristus, for jødene en forargelse, for hedningene en dårskap» (1. Kor. 1, 23), skriver Paulus til de nyomvendte korintere, og kanskje har han ment at også for dem kunne korsfestelsen være en anstøtssten. — Vi vet jo at de første kristne aldri avbildet Kristus korsfestet. De viste ham som den gode hyrde og frelser, som livets lege og som lærer, alltid som menneskenes velgjører, men korsets skjensel har de aldri villet fremstille. Det er som en uoverstigelig motsetning mellom Livets Herre og ugjerningsmannens grufulle død. De to er uforenlige. De kan ikke ha samfunn med hverandre. De er inkommensurable. «Gud forby det, Herre! Slikt må aldri hende deg», roper Peter når Jesus forutsier sin forestående lidelse og voldsomme død. — Vi skjønner så godt urkirkens kristne; — vise Jesus korsfestet, må ha vært som om vi skulle fremstille ham som et av maffians ofre, eller en av konsentrasjonsleirens døde, — det må ha virket som en blasfemi.

Allikevel er korset blitt symbolet på vårt håp. Det betegner vår stand, som de som Kristus ved sin offerdød har frelst. For oss er korset ikke et dødens men et livets merke, og likesom slangen i ørkenen, er synet av vår frelser hevet over jorden, i seg selv som helbredelsen av vår lede. Vi vet at den korsfestede ikke er som andre døde, men at han eide oppstandelsens liv i seg, — og selve realismen i minnet om hans død, er garantien for vårt håp. Han var *virkelig* død, han har *i sannhet seiret over døden*.

Intet menneskelig er Jesus fremmed; alt som er menneskelig — unntatt synden — har han opphøyd og åpnet for sin frelse. Han kommer oss i møte der vi står, tar hele vår tilværelse og vender det til seg; — han helliggjør oss gjennom de *alminnelige tingene*, det som er rammen om vårt hverdagsliv. Det er vannet, det er brødet, det er et vanlig menneske valgt ut fra andre, som skal formidle

hans nåde. Men ingen steder virker hans forsyn merkeligere, aldri kommer han oss nærmere enn når han tar *vår elendighet* over seg og vender det til liv. Lidelsen og døden, det som er det alminneligste av alt, det som det alltid vil være nok av i verden, — det vi støter fra oss og gjør alt for å unngå, det som allikevel forfølger oss og forgifter vår eksistens, — det er det Kristus ved sin saliggjørende død har gjort til tegn på vår forløsning. «Ulykken», straffen over mennesket, slavermerket, er blitt til redskap for frelse. Jesus bringer oss ingen lindring for smerten, intet rent botemiddel for bedre å forsone seg med det uunngåelige. Det er selve smerten og døden som vendes ut inn, som blir som negativten til det positive, som får i oppgave å tjene livet. Døden *oppslukes* i livet.

Korset står da i sentrum for den kristnes liv. Veien til frelse går gjennom det. Det som tidligere var utålelig, er nå blitt symbol på vår fortrøstning. Vi fester blikket på den korsfestede, vi vender det ikke bort, for i dette fornedrede legemet, ser vi bildet på vår forsoning og inngangen til livet. — Dette er vår velsignelse, — likesom det er et tap for de som ikke deler vår tro på Kristus at de ikke eier dette feste i livet, der selv det tunge blir tålelig og det uigjennomtrengelige forklart. Verden lever i den men-

neskelige lykkes og trivsels tegn, den ser helst det lyse og livsbejaende. Men ligger det ikke en skygge over denne lykkesøkning, nettopp i det at verden fortrenger ulykken, og nekter å konfronteres med det som tross alt fortsetter å eksistere, nemlig menneskenes trengsel? — Det er ikke ut fra egne ressurser, det er i kraft av korset at vi makter å se denne realitet i øynene. Vi samler hele verdens lidelse og elendighet og konsentrerer det i Kristi kors, og lar det virke til vår forløsning.

I denne pasjonstiden, slår den kristne følge med di-

(Forts. side 106)

Ewald Mataré

«Smertenes Mann»

«HAN ER SÅRET FOR VÅRE OVERTREDELSER, KNUST FOR VÅRE MISGJERNINGER — STRAFFEN LÅ PÅ HAM. FOR AT VI SKULLE HA FRED, OG VED HANS SÅR ER VI BLITT LEGET» (ESAIAS 53).

«DEN KONKRET

LEGFOLKETS INNSATS I V

Fru Brita Paus, formann i Legmannsrådet, har i serien av «Jubileumsforedrag» i Akersveien hatt et viktig innlegg om legfolks plass i Kirken — med utgangspunkt i Konsildekretet. På grunnlag av notater gjengir «St. Olav» her noen punkter fra annen del av hennes foredrag.

MENIGHETSKIRKEN. Strukturrene i samfunnet har forandret seg i etterkrigstiden og er fortsatt i forandring. Menighetskirken ligger ikke lenger i det geografiske sentrum, avstanden fra kirkene til de nye boligområdene blir større og større. Menneskene kjenner hverandre lite i menighetene og få eller ingen søker inn til kirkens lokaler for å være med i menighetsforeningene. En annen form for liv vokser imidlertid opp i de nye boligstrøkene, det dannes ofte små grupper med forskjellige formål. De dannes både i menighetene og på tvers av sognegrensene: vi får bibelstudiegrupper, ektepargrupper, en gruppe husmødre som støtter fransiskanernes arbeide for alkoholikerne, Marialegionen osv.

Konvertitter samles de to første år som katolikker i konvertittgruppen, Dominikusretsen prøver å holde legfolk orientert om aktuelle spørsmål og både Caritas og enkeltpersoner gjør en fin innsats på det sosiale plan. På dette området virker også Fransiskushjelpen hvis hovedoppgave det er å avhjelpe nød hos gamle og syke i Oslo-området. (Fransiskushjelpen har nå kontakt med Oslo krets av Norges Husmorforbund for å prøve å få nye medarbeidere gjennom husmorlagene. Styret i Oslo krets kommer til å oppfordre sine 98 lag til å stille seg som reserver for å avhjelpe den nød som måtte være i nærheten av deres bosted. Formidlingen skal skje gjennom Fransiskushjelpen.)

DE UNGE. Arbeidet for sommer-skolene år etter år har vist seg meget

fruktbart. Når skolesenteret på Mariaholm blir en realitet vil forhåpentligvis dette arbeide kunne utvides og nå flere ungdomsgrupper. Speidere som arbeider med små grupper, patruljer, yder god hjelp i barne- og ungdomsarbeidet, det eksisterer andre grupper av unge som tar opp forskjellige emner til diskusjon og det finnes en klubb hvor de unge kan møtes til dans og moro, litt program, av og til.

En vellykket idé har vært å samle gymnasiaster om et bestemt fag som interesserer dem. På den måten får de hjelp til skolearbeidet og møter samtidig trossfeller.

Fru Paus sa noen kloke ord om kontakten med de unge i alminnelighet:

Det er relativt få unge som er interessert i å lære mer om religion enn de likevel må, og det er helt i dekretets ånd (Legfolkets plass i Kirken) å legge stor vekt på den kulturelle sektor.

MENIGHETSRÅD. En sak som er i emning er at hver menighet skal ha et menighetsråd eller utvalg. Når det blir aktuelt i de forskjellige menigheter gjelder det at legfolket virkelig stiller seg til tjeneste. I Statskirken er det en borgerplikt å påta seg verv i slike råd hvis man blir valgt. Etter norsk lov kan man ikke nekte. Vi burde ikke være dårligere.

KONTAKT I BISPEDØMMET. Legmannsrådet har strevet med å finne muligheter for nærmere kontakt med andre byer enn Oslo. Ett av rådets medlemmer er nå utnevnt til spesiell kontaktmann. Rådet er takknemlig for tanker, idéer og tips om samarbeidsformer fra andre steder i Syd-Norge.

LEGMANNSAPOSTOLAT. Det blir ikke noe virkelig legmannsapostolat hvis ikke de intellektuelle virksomhetene på en eller annen måte gis et uttrykk på handlingsplanet. Det nytter ikke bare å være aktiv og effektiv i sosialt arbeide eller foreningsliv — det må også kunnskaper og fornyelse til for at arbeidet skal få den nødvendige kvalitet.

Egentlig burde alle på en eller annen måte yde i det minste en time i uken for Kirkens apostolat.

Det kreves også at vi ser at prestene samarbeider godt seg imellom, at de er lojale overfor hverandre og støtter hverandres positive tiltak.

Videre må man forstå nødvendigheten av å støtte opp om biskopens bestemmelser, selv om man skulle ha vært uenig på forhånd. Det er det som viser at vi til tross for divergerende oppfatninger, står sammen med vår biskop i lojalitet og lydighet. Det skal ikke være barnets lydighet i form av blind underkastelse, men en form for lydighet som den voksne, modne person uttrykker i samarbeide.

LEGMANNENS SELVSTENDIGHET. Hvis legfolket virkelig skal kunne stå helt ansvarlig i Kirken, må antagelig et yndet uttrykk fjernes, dette at legmannen «skal være prestens forlengede arm». Jeg tror slett ikke at vi skal være noens forlengede arm, sa foredragsholderen. Vi har våre egne armer og våre egne ben som vi får stå eller falle med. Hvis presten overlater en oppgave til en habil fagmann, må presten la vedkommende ta det fulle ansvar og la ham fullføre oppgaven etter sitt beste skjønn. Ros eller ris faller på legmannen.

RETRETTMULIGHETER. En av grunnene til at mange har mistet både kraft og tro til å fortsette påbegynte tiltak, mente foredragsholderen kanskje var at man ikke har hatt retrettmuligheter i bispedømmet. Legfolket trenger kanskje enda mer enn søstre og prester å trekke seg tilbake av og til og få ro til samtale og fellesskap både med prester og andre trossfeller.

For at et aktivt legmannsapostolat overhodet skal ha noen utviklingsmulighet hos oss, tror jeg vi må få retrettmuligheter, sa fru Paus. Hun pekte på at spørsmålet sannsynligvis må løses forskjellig på hvert sted. For Oslos vedkommende burde det drives en regelmessig virksomhet med plass til 10—12 av gangen.

*

Foredragsholderen hadde til slutt noen linjer som vi vil forsøke å gjengi direkte:

TRO»

KATOLSKE MILJØ

«Vi skal huske på at det er både overraskende og spennende å forsøke å utvikle det kristne liv i oss selv. Det er bare det likegyldige som gjør livet grått og kjedelig. Den fulle innsats, enten den foregår i det daglige jevne liv på arbeidsplassen, i hjemmet eller i organiserte virksomheter kan aldri bli kjedelig. Det er ikke meningen at vårt arbeide som kristne skal føles som tunge plikter. Den konkrete tro er spenningsfylt og urovekkende. Den skal egge oss frem, nærmere og nærmere sannheten, slik at vi virkelig etterhvert kan bli sannhetens medarbeidere.»

De store boligblokkene samler tusener av mennesker fjernt fra de gamle kirkesentra. «Fungerer» kirken der — på legmanns-initiativ?

INNBLIKK & UTSYN

I KIRKENS LIV OG TANKER

SKILLER FJERNES

«Det er ikke slik at *noen* er legmannsapostler, og dem finner man i katolske foreninger og forbund. De andre er bare legfolk, og dem finner man på kjøkken og kontor. *Alle* er legmannsapostler i kraft av sin dåp og konfirmasjon.

Man må fortsatt kunne mene at det er et krevende *navn* konsilet har satt på legmannens utfoldelse i kirken og i verden. Desto viktigere er det å holde klart:

Konsilet setter ikke opp noe skarpt skille mellom foreningsmennesker og andre, eller mellom et liv i verden og et liv i direkte arbeide for kirken.

Tvert imot peker dekretet om legfolkets apostolat på alminnelige troende menneskers hverdag. Det gir nok meget plass til det organiserte arbeid som har sin spesielle verdi... Men det tar utgangspunkt i noe som er felles for alle legfolk, ja for hele «Guds folk» slik det omtales i konsilets konstitusjon om Kirken. Det som er felles, betyr mer enn alt som skiller.

Og det skille som troende mennesker ofte har skapt mellom det religiøse og det verdslige liv, ønsker konsilet å fjerne. Gud har sin plan med *verden* også, og menneskene skal hjelpe den frem.»

(Fra professor Daniel Haakonsens forord til den norske oversettelsen av Konsildekretet om Legfolkets apostolat.)

HJELPEPROGRAMMENE

«I de fleste land har Kirken tunge finansielle byrder i forbindelse med reisingen av kirker, skoler og andre institusjoner. Ikke desto mindre krever det enorme omfang av fattigdommen i dagens verden og det faktum at

(Forts. n. side)

Østens utviklingsland har ikke bare fattige og sultne — også der er rikdommen skrikende urettferdig fordelt, mange steder. Kan Østens rike overklasse inspireres til sosialt ansvar og økonomisk utjevning — eller må et totalitært system tvinge den inn på den vei?

En klovns funder- inger

Denne historien er sann, jeg kan hen- vise til ett av de siste numrene av det amerikanske nyhetsmagasinet *Newsweek*. Etter at det amerikanske flyet med fire hydrogenbomber hadde styrtet på et jorde i Spania, klarte en av bladets medarbeidere å snike seg gjennom politi- sperringer og all hemmeligholdelse og karre seg inn i landsbyen i nærheten av ulykkesplassen. Og hva fant han der? Jo, på en kafé satt en mann som i van- vare hadde sparket til en av bombene.

Han satt i en krets av beundrere og fortalte om hvordan han hadde løpt ut for å se etter overlevende og så hadde tuppet til en diger beholder inne i et kratt. En farveglad beholder. Ah, Pepé, du kunne falt ned som støv over New York sa en av de andre godmodig og helte opp mer vin.

Det er sånne ting som får en klovn som meg til å gå i spinn. Hva hjel- per det at et menneske kom inn på St. Olavs kontor i Akersveien mens jeg leste denne historien og fortalte meg noe fra «virkelighetens verden», at den gule stolen med armelener var skjendet som

gave til en tidligere redaktør av fru Undset.

Jeg mener, det er ingen trøst i slikt nå til dags.

Den første tiden jeg var katolikk syn- tes jeg vel det var mer romantisk med de mest flagrende søstergevanter. Nå? Kjære Dem, tenk om de heklet seg bort i en H-bombekrok eller noe lignende.

Forstår De? Det er noe innviklet noe som en lærd mann muligens kunne for- klare helt tydelig for en annen lærd mann. Hos meg er det bare noe jeg kvekker av og blir litt opprørsk av. Kan ikke forklare det bedre.

Vi blir etter hvert sånn noen hver av oss når det går an å sparke til en tin- gest på Ljanskollen og falle ned som støv i Montevideo. Til og med farlig støv.

Enten vi liker det eller ikke, enten vi bryr oss om Pepés skjebne eller ikke (han er skadet av en mystisk blodsykdom såvidt jeg skjønner), så rykkes vi ut av den småborgerlige kosen med lenestoler som går i arv og heklede basarduker og sånnt, vi blir skarpere i blikket.

Vi føler oss ikke engang overbevist av tordeninnlegg om St. Olavs redaksjonelle linje kontra den enkle virkelighet.

For det er ikke mulig lenger for en stakkar å late som om den hyggelige basaren hvor fru Baldriansen vant kniplingsduken og en av prestene de broderte toflene er så viktige ting. Katolske tilstelninger og tiltak er ikke i seg selv viktige fordi de er katolske. Virkeligheten er ikke enkel lenger, det finnes bomber i krattet, og det trenges legfolk som på ganske mange områder må kunne mer enn geistligheten. Guds folk kan ikke leve i tiden fremover på velling og marmelade.

Kort sagt, etter at Pepé sparket til den tingesten, er jeg mer overbevist enn noen gang før om at vi må lære oss mer, ikke bare om radioaktive reisemulighe- ter, men om alle ting som likesom hittil har vært skjult for våre blå øyne av busker og blomster og broderier.

AGE.

NYHETER

KONSILREGNSKAP

Det annet Vatikankonsil kostet Vati- kanet omtrent 40 millioner kroner. De største utgiftspostene var: 3,8 mill. til om- bygningen av Peterkirken, 11,5 mill. til reiser til Rom og innen byen for de langveisfarne konsilfedre, 12,1 mill. til mat og losji i Rom for biskopene og 3,2 mill. til trykning av konsiltekster samt installeringen av et elektronisk regneap- parat og et pressesentrum.

KIRKENES VERDENSRÅD

Ytterligere fire kirker er opptatt i Kir- kenes Verdensråd. Det er den ortodokse kirken i Tsjekkoslovakia, den forente kir- ke i Zambia, den lutherske på Madagas- kar og den episkopale i Brasil.

Dermed har antallet av medlemskirker i verdensrådet steget til 218.

ITALIENSK MILITÆRNEKTERSÅK

En militærdømstol i Rom har dømt en vernepliktig til fengsel i ett år og åtte måneder ubetinget for å ha nektet å bære uniform. Soldaten, Fabrizio Fabbrini, som er praktiserende katolikk hadde bare 10 dager igjen av sin tjenestetid ved det italienske flyvåpen da han nektet å fort- sette å bære uniform og fullføre sin aktive våpentjeneste. I sitt forsvar henviste han til at det var et samvittighets spørsmål for ham.

Den strenge dommen har vakt oppsikt i Italia etter at det annet Vatikankonsil for noen måneder siden kom med en ut- talelse som også ble trukket frem av Fab- brinis forsvarer der det heter at det må være rettferdig at lovgivningen på en human måte tar hensyn til personer som av samvittighetsgrunner vegrer seg for å gjøre militærtjeneste.

Anklageren som innstilte på fengsel i to år og 10 måneder sa i sitt innlegg at nektelse av verneplikt av samvittighets- grunner ikke forutsettes i den positive rett slik den oppfattes i Italia.

KIRKEMUSIKKEN

«Flere alvorlige forhindringer for skabelsen av ny liturgisk sang?

— En meget avgjørende. Det er naivt å tro at man nu i slutningen av det 20. århundre, fordi alt nu skal være på dansk, kan få menigheten til å synge mere end i den latinske æra. At det ikke vil være tilfældet, kan enhver overbevise sig om ved at gå i kirke om søndagen.

— Synger vi da for lidt, for meget eller for dårligt?

— Danmark er overhodet ingen syngende nation, hvil- ket betyder, at man ikke vil synge mere på dansk til iørefaldende melodier end hvis man sang 8. messe.»

(Kirkekomponisten Bernhard Lew- kovitch i et dansk intervju.)

rikdommene stort sett er i hendene på kristne samfunn i det nord-atlantiske området, at man fortsetter katolske hjelpeprogrammer og utvider dem.

Det må skapes en fast overbevisning blant engasjerte kristne mennesker om at de ikke kan hvile før den skri- kende nød og fattigdom er utryddet fra jordens overflate. Vi har rikdommene til å klare dette, det som trenges er en beslutning om å gjøre jobben.»

(James Norris i *The Commonweal*. Han har vært med i ledelsen for *Catholic Relief Service* og har fulgt Konsilets tredje sesjon som obser- vator.)

EN VIKTIG KOMMISSJON

Paven har utnevnt en ny kommisjon til studium av befolknings-, familie- og fødselsproblemer. Kommisjonen president er kardinal Ottaviani, visepresidenter er kardinalene Döpfner, München og Heenan, Westminster. Det antydes i katolsk presse at kommisjonen vil ha et møte med den allerede eksisterende kommisjon av geistlige og legfolk like over påske.

Blant den nye biskopkommisjonens øvrige medlemmer er kardinal Suenens, erkebiskop av Mechelen-Brüssel, kardinal Gracias, erkebiskop av Bombay, kardinal Lefebvre, erkebiskop av Bourges og kardinaler, erkebiskoper og titulærbiskoper fra Europa, Latin-Amerika, De forente stater og Afrika.

Kommisjonen omfatter også en rekke eksperter på forskjellige områder. Sekretær er pater Henri de Riedmaten O. P.

I kommentarer i utenlandsk presse er det pekt på at både Ottaviani og Heenan er kjent for sin holdning mot en nyorientering i fødselskontrollspørsmålet. Bare av den grunn kan man vel si at utnevnelsen av kommisjonen er mottatt med atskillig usikkerhet. På den annen side finnes røster som fremhever at noe av det mest oppsiktsvekkende i kommisjonens sammensetning er at kuriens folk ellers nesten helt savnes. Blant medlemmene er for eksempel Suenens kjent som en klar talsmann for en ny holdning til problemet.

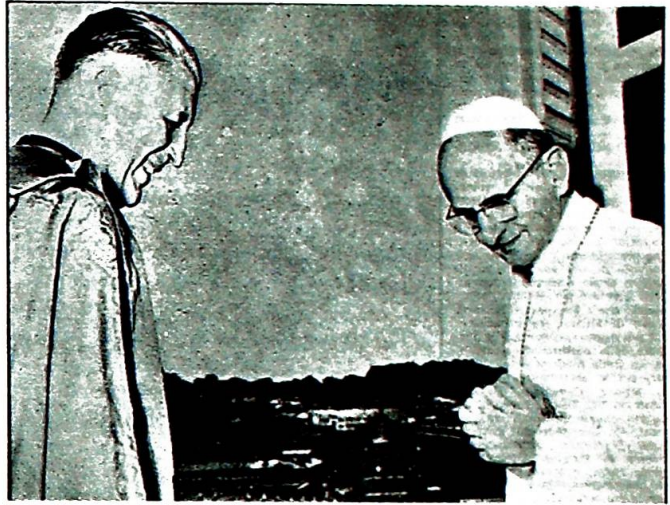
Ifølge Catholic Herald har enkelte observatører i Rom uttrykt sin forbauselse over at kardinal Leger av Montreal ikke kom med i kommisjonen. Han var på Konsilet en av de fremste forkjempere for en forandring i Kirkens tradisjonelle syn.

Den tyske kardinal Döpfner som kom med i kommisjonen er akkurat som kardinal Suenens sterkt engasjert i spørsmålet. Tidligere i år sendte han ut en erklæring om saken. De følgende linjer er et sammendrag av uttalelsen som han selv skal ha godkjent:

«Det er av en avgjørende betydning for det kristne ekteskap at de unge fra starten av sitt samliv plasserer seg bevisst i Guds vilje. I de nåværende omstendigheter kan det skje at de etter et par års ekteskap ofte finner seg selv i en situasjon hvor det vil være uansvarlig å få flere barn, ihvertfall for en viss tid. Samtidig har vi det faktum at deres kjærlighet og samliv er og forblir av den største betydning for ekteskapets indre stabilitet og modning.»

«Når to mennesker som forsøker å bygge sitt ekteskap på ansvaret for hverandre og for de barn de har, mener at de i en slik vanskelig situasjon ikke kan gi avkall på svangerskapsforebyggende midler (nicht naturgemäss), så kan de ikke av den grunn uten videre anklages for å misbruke ekteskapet. Men fordi konkrete problemer i dag er under debatt i moralteologien og på grunn av de gjeldende erklæringer som Kirken hittil har kommet med, kan hverken de doktrinale eller pastorale myndigheter heller gi en alminnelig godkjennelse til en slik fremgangsmåte.»

«Ansvarlige ektefeller som ser seg nødt til å bruke slike forebyggende midler fordi de er i en nødssituasjon, må vite at de dermed ikke avskjærer seg fra den hellige

Pave Paul har utnevnt den belgiske primas, kardinal Suenens, til å ta plass i kommisjonen.

kommunion. De vil oppdage, i all ydmykhet, at de bare er underveis mot en full, moden kjærlighet i ekteskapet i harmoni med Guds vilje.»

Det ville være en tvilsom ting i manges øyne om den usikkerhet man nå føler etter å ha sett kommisjonens sammensetning betyr at sakens utfall allerede er gitt. Både blant Kirkens prester og legfolk er det visst en ganske sterk følelse ofte at det er tid for et oppbrudd.

Legfolket kalles i dag til et spennende medarbeiderskap i Kirkens liv og arbeide, inspirert av det store kirkemøtet. Tro om det ikke vil frigjøre reserver av krefter og pågangsmot og ny forståelse om man nå overlot disse spesielle tingene til den enkelte mann og kvinnes samvittighet som et tegn på at de hadde passert myndighetsalderen?

Age Ronning.

BLANDEDE EKTESKAP

Fire dager før pave Paul og erkebiskopen av Canterbury, dr. Ramsey møttes i Rom offentliggjorde Vatikanet nye bestemmelser for blandede ekteskap. Ekskommunikasjon av katolikker som har giftet seg utenfor Kirken er opphevet med tilbakevirkende kraft, men forøvrig er den første reaksjon på bestemmelsene som er offentliggjort av Kongregasjonen for tros læren og undertegnet av kardinal Ottaviani, er at de inneholder få vesentlige forandringer og enkelte steder til og med virker uklare. En tysk avis sier ganske enkelt at «Ottaviani har offentliggjort en minimal løsning».

New York Times sier at det nye dokumentet i prinsippet opprettholder den katolske doktrines strenghet når det gjelder ekteskaps spørsmål. Imidlertid er det åpnet adgang for de lokale biskoper til å ta avgjørelser i spørsmålet om den ikke-katolske parts erklæring om oppdragelsen av barna.

Det blir også understreket at de nye bestemmelsene er foreløpige og «skal bekrefte, utvides eller avskaffes» på grunnlag av erfaringer.

BLIKK på TIDEN

EN GJENGANGER

■ «Munken» i Nidarosdomen har klokkeligen holdt seg i ro. Til gjengjeld for at han nå tydeligvis nyter nattesøvnen som andre dødelige, går han i høy grad igjen om dagen, nemlig i avisene — endog på lederplass. Det er et drastisk eksempel på den åpenbare vitaminmangel og påtagelige vårslapping som preger også «kultur(!)debatten» etter en lang, norsk vinter. Journalistakademiet bør lage en klippmappe for sine elever: Slik bygges en kvasi-sensasjon opp og holdes levende ved jevnlig innsprøytninger — i en spesiell presse hvis utenriksorientering er utilstrekkelig, hvis kulturstoff får stramt tilmålte teiger, hvis prioritering av sport, pop-underholdning, pjatt-stoff og sladder om filmstjerner og kronede hoder synes grunnfestet. Alt blir i denne pøsemaskin til show — endog katedraler. En middagsavis overgår seg selv i tøv — hvilket er noe av en prestasjon — ved å skrive: «Magister Medbøes gjaldende offensiv mot det protestantiske presteskap og dets kjølige elektriske kirkelys føres kanskje først og fremst inn på denne bakgrunn: For å gi atom-alderens menneske den fulle estetiske nytelse av gotisk middelalder-stemming — for å gi det sitt gudshus tilbake.»

Jo her er forståelse!

Det rareste i alt dette spøkeri er visst allikevel forfatteren Alf Larsen's reaksjon på det groteske forslaget om at vi katolikker skal «overta» Nidarosdomen («Morgenbladet» 18. mars). Alf Larsen er, etter eget utsagn, gjerne med på å se spøkelser. Det er øyensynlig realitetene han har vanskeligheter med. Ikke ser han noen sammenheng mellom middelalderens og nutidens katolisisme (han bør lese katekisme og ta frem igjen sin Sigrild Undset), og ikke trives han med Vatikan-konsilet:

«Men hvad jeg skulde ha sagt: Nidarosdomen har ingenting med katolicisme å gjøre og skal derfor ikke til katolikkerne. Det er for eksempel en tilsnigelse når de norske katolikker kaller sitt blad «St. Olav». Olav den Hellige var ikke katolikk, han var ganske enkelt kristen. Der var ingen katolicisme før prote-

stantismen; det som var før var kirken, var den tids form for kristendom, hverken mer eller mindre. Det faldt ingen i middelalderen inn å tale om katolicisme, det var først etter Luther at vi oppfandt dette begrep som motsetning til protestantismen.

Når katolikkerne nu i den protestantiske verden blårer sig på den ulidelige måten de gjør er det fordi de endnu har bevart en del av det religiøse arvegods som protestanterne har forødt. Men de er godt på vei til å sette arven overstyr, de også.

De selger nu kirkesølvet for å financiere en sjelelig velfærdsstat, som skal konkurrere med sosialisternes materielle velfærdsstat. Det annet Vatican-konsil var den første store auksjon. Der vil komme flere!

Med redaksjonens tillatelse skal jeg ved leilighet komme tilbake til den moderne pop-katolicisme og paven som fredsstifter i en verden hvor man enten må være en dære eller en politiker for å tro på fred eller late som man tror på det.

Men altså, det var en riktig dårlig idé av Jon Medbøe å ville forære domkirken i Trondheim (NB! heim!) til patrene i Neuberggaten. Jeg ser da også at de med kledelig beskjedenhet kaver for sig. Sandt å si er det jo heller ikke Nidarosdomen mere; stundens virkelige mysterium er at den gamle munken enda går igjen der. Han er kanskje kirkens dårlige samvittighet.»

Det er visst ikke bare i dømen gjengangerne huserer...

KIRKELATINEN — SETT UTENFRA

■ I tråd med dette ligger også en bekymret artikkel av forfatteren Odd Eidem («Farmand» 19. mars) om den liturgiske reform i den katolske kirke. Som utenforstående (han understreker uttrykkelig sitt «profane» synspunkt på saken) beklager han det utvilsomme *kulturtap* som den gradvise oppgivelsen av latinen innebærer. Det sproglige og musikalske gods som her er oppsamlet gjennom århundrene hører ganske riktig til det største i europeisk kulturarv, og ingen ser det gradvis avviki et med lett hjerte. Man får vel tro, at både det knusende flertall biskoper som vedtok reformen (og biskoper er vanligvis konservative herrer!) og den langt overveiende del av det aktive katolske kirkefolk som ønsker folkesproget innført, ihvertfall har tenkt så langt. Argumentet er ingen nyhet for noen. Men det er — i hans artikkel — anvendt i et «profant» perspektiv og under en ensidig kulturell synsvinkel.

Selv de største kulturydelser i katolisismens lange historie er i sitt vesen *biprodukter*, fordi Kirkens oppdrag nødvendigvis forblir et annet: Å evangelisere menneskeheten — alltid og overalt — på den måte som mest umiddelbart bringer den i kontakt med Guds ord. Latinen var engang et *middel* til det, et «folkesprog» til fortrensel for en gresk som var blitt fjern «klerke-kultur». I dag er den en hindring — Vatikan-konsilets forbløffende enighet om reformen sprang ut av en enorm oppsamlet, internasjonal pastoral erfaring om at slik er det — for dem som *braker* latinen og *lever* liturgien. Og i en kirke som vil leve og erobre, må *dette* hensyn være det avgjørende. Kirken kan ikke akseptere rollen som guide i sitt eget praktfulle museum av fordums kulturgods. Kirken må nå menneskene. Latinen var engang kristenhetens felles sprog og dengang «universell», fordi Kirkens horisont var begrenset latinsk. I dag føles latinen i stadig stigende grad provinsial, innenfor en kirke som virker i alle raser og folkeslag. Den er blitt en vesterlandsk tvangstrøye ikke bare for millioner av katolikker som aldri har delt Vestens kultur, men også for menighetene i Vesten, hvor et virkelig personlig forhold til dette sproglige medium forlenget er blitt eksklusiv, akademisk dannelse. Litteraten kan uforpliktende dyrke liturgiens skjønnhet og beklage dens kvalitetskrise — hans vantrivsel deles også av mange innenfor Kirken. Men de sistnevnte kommer ikke utenom det de *vet* om Kirkens oppdrag: At den må føre menneskene til å tale til Gud med de samme ord, den samme umiddelbarhet, den samme intime høytid som bare deres morsmål kan formidle. Latinens fjernhet er dermed blitt en direkte fare, fra en religiøs synsvinkel. I dag fremmer den ikke, men bremser katolisismens universalitet. Her ligger kjernes spørsmålet.

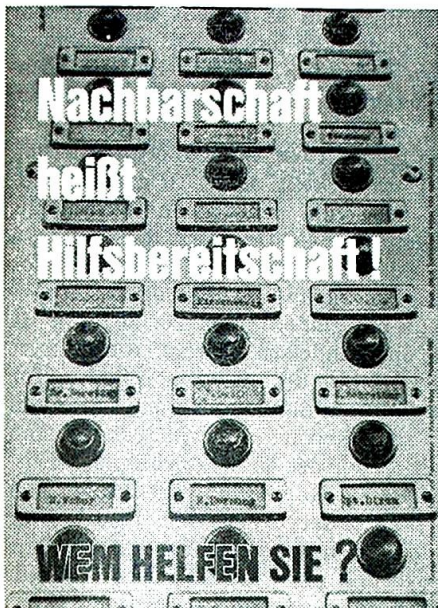
(Forts. side 106)

Biskopene på konsilet: Radikale og konservative.

SI DET MED PLAKATER!

«AKSJON 365» VIL VEKKE TIL MEDMENNESKELIG ANSVAR

«NABOSKAP BETYR HJELPSOMHET!» lyder teksten på plakaten til venstre. Appellen er ikke ubetimelig, også hos oss har det hendt at ensomme er blitt syke, ja har dødd ganske ubemerket i store leiegårder. «St. Olav» skrev nylig (nr. 5) om «det ensomme fellesliv» i boligblokkene.

«SLADDERMORD GJENNOM HALVSANNHETER — OG DU?» (til høyre). Jakobs Brev sier oss alvorlige ord om ansvaret ved å ha en livlig talende tunge. Ansvaret for andre mennesker gjelder ikke minst hva vi sier om dem, eller bringer videre. Sladderer kan drepe livsmot og trivsel. Den kan — i ytterste konsekvens — drepe bokstavelig talt: Mennesker har tatt sitt liv av fortvilelse over en ubarmhjertig mur av sladder. En fjær kan bli — ikke bare til ti høns — men til ti rovfugler som hakker i ens hjerte.

«Aksjon 365» (året har mange dager — for det meste hverdager — å øve kristendommen i!) er en tysk katolsk kampanje. Den bruker blant annet plakater i masse-opplag til å vekke folks omtanke og hjertelag. Metoden krever takt — kristendom og «reklame» har et delikat og vaksomt forhold til hverandre. De fire eksemplene på denne side synes oss velvalgte, når det gjelder å illustrere nytten ved en slik fremgangsmåte. Så kort og slagkraftig kan det sies, og det sitter som blinkskudd midt i aktualiteten.

Ingen plakat kan gi mennesker nestekjærlighet. Men folk kan *stimuleres* til forståelse og hjelpsomhet. I flommen av masse-påvirkning, hvorav det meste er enten likegyldig eller direkte forsjoflende, minner disse plakatene om ting vi altfor lett kan glemme, midt i hverdagens profane jag. I hvert av de fire tilfellene setter de fingeren på et stykke konkret hverdag og appellerer til det beste i oss, uten baktanker eller beregning. En idé for kirken også her hjemme?

TE DERE SOM KRISTNE OVERFOR DEM! (til venstre). Farvede studenter støter visst også hos oss på hybelverter og -vertinner som viser dem døren. Hva synes de senere — i sine hjemland — om det «kristne» Europa? Chou-en-lai, Kinas kristenfiendtlige statsminister, og Ho Chi Minh, Nord-Vietnams diktator, tilbragte begge bitre og fattige studieår i vår verdensdel.

IKKE FORTVIL — SELV OM DU IKKE HAR RING! (til høyre). Behandlingen av ugifte mødre har lenge, i mange kristelige miljøer, vært hård, fordømmende og ubarmhjertig. Unge mennesker er blitt kastet ut i nye og tyngende ansvarsforhold uten hjelp og støtte fra dem som burde vært nærmest til å ta seg av dem og bringe dem gjennom vanskelighetene, uten å dømme. Plakaten gir anvisning på hvor rådgivning og hjelp vil bli ydet. Hvordan føles det, for dem det gjelder, å lese den — ensom på en jernbanestasjon?

Reformen har ganske visst foreløpig sine dystre sider og stadige irritamenter: Kirken har resolutt forlatt sin opphøyede fortidsbalanse og trådt inn i det *form-kaos* som preger vår tid på nær sagt alle områder. I sitt uttrykk deler den en søkende og famlende menneskehets kår. Men ut av denslags forvirring fremstår erfaringsmessig alltid nye, dekkende former for det sjelelige innhold. Prosessen er livsnødvendig, og den kan bli lang (som fremveksten av kirkelatinens og gregorianikkens vidundere også var det.) Men den er begynt, og på en måte som viser oss den katolske kirke som en *levende* — kanskje ennå ung — organisme, med store muligheter for tilpasning og utvikling til nye sinns- og livsformer. Alle inspirasjonens kilder er urørte. En ny, stor liturgi vil langsomt, men sikkert ta form. Odd Eidem er bekymret. Vi er det ikke.

RETT OG RØKELAKS

■ En av samfunnets rotløse har nylig stått i forhørsretten: En 71-årig mann som ble dømt til 90 dagers fengsel for tyveri av et stykke røkelaks til en verdi av 40 kroner. (Det er ikke store biten!) Straffen er vel ikke uten sammenheng med tidligere forgåelser i samme retning. Kanskje var han sulten. Kanskje liker han spesielt røkelaks. Kanskje ville han rent ut sagt na mat og losji hos Staten til utpå vårparten, da livet blir lettere for dem uten fast bo.

Odd *Hølaas*, som ofte gleder en både ved sine meninger og sin form, funderer («Aktuell» 19. mars) over en samfunnets reaksjon på dette tyveriet som «opløser seg i det rene tøv». Han synes sydligere land tar gemytligere på de asosiale (de tar dessverre også mer ansvarløst på dem!), og han antyder at disse førti røkelaks-kronene gir Staten flere tusen kroners gravalvordige omkostninger:

«Ja, det var dette med retten. Jeg må tenke på Anatole France's berømte ord: Loven er lik for alle. Uten forskjell forbyr den alle å sove under broene. Fattig og rik forbyr den å stjele brød.

Samfunnet er som en mor for oss alle, riktignok stemor inn i blant. Men av og til opptre hun som en stramtannet tante, som i sin rabiante forbedringslyst intet kan og vil forstå. Fornuftige folk kan resignere, men ikke tante. Som en rasende dervisj forfølger hun asosiale individer, disse som nå ikke kan og vil forbedres, de håpløse. Med stadig økende straffer langt utover støvets alder og til gravens rand. Man kan ikke gjøre henne begripelig at det alltid i et samfunn vil være noen få stympere som kryper under det sosiale nett. Jubilanten med røkelaksen var en av dem.

Men kan samfunnet tillate seg overbærenhet, må ikke rettferdigheten være konsekvent? Til det er å svare at ingen normale og sunne mennesker er konsekvente. Det er bare de sinnslidende som er det, de som er i sine feilpeilingers vold. Intet er mer inkonsekvent enn barmhjertigheten, og når så dessuten fornuften blander seg inn, blir resultatet undertiden noe henimot det vi kaller visdom. Men denne visdom har ikke straffeloven.

Denne historien er mer sorgmunter enn tragisk. La oss ikke gjøre den verre enn den er. Men én ting må stå fast, at tre måneders fengsel for en bit røkelaks, er nonsens. Vel har vår bedrøvelige venn fått kost og losji i den verste vinterkulda, og godt og bra er det. Men er vår rettsbevissthet tilfredsstillet?»

Det er den visst ikke.

Frater Candidus.

Det annet Vatikankonsils dekret

DE APOSTOLATU LAICORUM LEGFOLKETS APOSTOLAT

foreligger i norsk oversettelse
på St. Olavs forlag. Pris kr. 5.—.

ST. OLAV FORLAG
Akersveien 5, tlf. 42 31 70

siplene og ledsager Kristus. Han opplever palmesøndagens triumf, han står ved korsets fot, han ser den gjenoppstandne frelser. Han går fra mørket inn i lyset, og erfarer selv Kristi ord til disiplene: «Dere skal sørge, men sorgen skal bli vendt til glede» (Joh. 16, 20).

Hva er denne gleden? Det er oppstandelsens glede. Den grunner seg i forvissningen om at dødens makt er for all tid brutt og at det onde ikke lenger har herredømme i verden. Vi er gått fra døden inn i et evig liv med Kristus. Derfor er vi «hjerteglade, av den glede som ingen kan ta fra oss» (Joh. 16, 22).

La oss fornye denne gleden i oss, så denne gleden i sin tur kan fornye oss. Vi har virkelig årsak til glede. Trodde vi tilstrekkelig på den, ville den forvandle vårt liv, som den forvandlet disiplene. — De våget først ikke å tro på oppstandelsen, ikke før Kristus selv viste seg for dem og lot dem se naglemerkene i hender og føtter; — men da står det at «de ble glade» (Joh. 20, 20). Og da de helt ut forsto hva oppstandelsen innebar for et nytt håp, da var de villige til å tåle alt, til og med døden, for Kristi skyld. Ingen av disiplene måtte gjennomgå mer enn Paulus, men det er han som skriver: «For vår trengsel som er kortvarig og lett, virker for oss en evig fylde av herlighet i overmål på overmål» (2. Kor. 4, 17). Trengselen kan være stor nok, la oss ikke undervurdere den, men den er *som ingenting* i forhold til den uendelige herlighet vi har i vente. Denne er «i overmål på overmål», uten forhold, inkommensurabel med våre nåværende prøvelser.

E. D.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberghgaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

Subskripsjon på Gunnel Vallquists KONSILBØKER

Da det stadig kommer henvendelser fra folk som ikke nådde å tegne subskripsjon på Gunnel Vallquist: Det annet Vatikankonsil I-IV, har forlaget besluttet å åpne for innmeldelsen igjen. De allerede utkomne bøker: Første Samling — Tøbrud og Anden Samling — Reformation, kan således fås for d.kr. 18,50 (bokladeprisen er 24,75) og kr. 21,— (bokladeprisen er 28,—) når man tegner seg for de to siste bind som utkommer i 1966 og 67, og som også vil kunne fås for ¾ av bokladeprisen.

Skriv til Koncilskrifter, c/o Sankt Ansgars Forlag, Bredgade 67, København K.

Påske - alt er nytt!

I den gammeltestamentlige salme som lød i Frelserens sinn på korset, og som vi glimtvis hører ham si frem for seg, var der ikke bare toner om fornedrelsen og om å være ribbet for alt. Der var også toner av tillit til Gud, som ikke svikter den rettferdige i ytterste nød, men redder ham opp av dyndet når vannene truer med å lukke seg over ham. Også de bønnene har Jesus bedt, og de ble hørt: Hans himmelske Far berget ham ut av «løvens gap» og reddet ham fra «enhjørningens horn» og ga ham tilbake alt det som han — oss til frelse — måtte «gi hen».

Ved oppstandelsen, og bare ved oppstandelsen, kommer der rimelighet i frelsens mysterium — slik at selv vi kan se det. Fiendens seier ble en Pyrrhus-seier, Satan til nederlag, og Kristi knuste skjebne ble en seier gjennom nederlag. Sitt liv fikk han tilbake, mangfoldig rikere. Sitt legeme fikk han tilbake, og nå forherliget, med allerede noe av det over seg, som Guds sønn «la av» da han ble menneske. Hva som ennå mangler i atter å være «i Guds skikkelse», det får hans legeme etter himmelfarten, så han kan testamentere det til hvert alter på jorden. Hans forpinte ånd ble ny og uthvilt under gravens fred, så den kunne «fare ned til dødsriket» og «preke for ån-

dene i forvaring», og dernest besjele det nye legeme den skulle inkarneres i: Kirken. —

Derfor fikk han også tilbake sin mor og sin venn, som var blitt nesten borte i Langfredagsmørket, og med dem: feste i det slektskap av brødre og søstre hvor Maria og apostlene var de første, og i det folkefjellsskap som heter «det nye Israel», og som er alle de frelste og forløste, fra Maria og ned til det aller siste menneske som blir frelst, før Herrens gjenkomst.

Han fikk også sin ære igjen, både i himmelen etter himmelfarten og i dødsriket da han fór dit ned. Og når vi kneler i kirken påskedag, er jo det bare en liten smule av den ære som gjennom alle tider vises Jesus Kristus «på jorden», når alle tungemål priser ham som Kyriø s. Det rike som han hadde drømt om, og som syntes knust, fikk han da også igjen: I en kirke av alle farver og raser og tider og steder, hvor påsken er blitt som en sten kastet i vannet: Det gir større og større ringer, hans fotfeste i menneskeheten ble for hvert århundre bare sikrere og videre.

Ham var det altså Gud syntes å ha forlatt, og selv syntes han at Gud hadde forlatt ham. Men nå kan han si, ikke bare Eli! men Abba! — ikke bare «min Gud!», men «Far!» Og han kan gi oss lov til å si det. For Gud har mottatt det offer av eget blod han, som verdens yppersteprest, bragte inn i Guds allerhelligste da han ble vår «eneste midler». Som «en av oss», på våre vegne, som slektens generalnevner, som menneskehetens representant, som «Adam II» sa han til Gud — i ord og gjerning — det ja som definitivt opphevet det nei Eva og Adam hadde sagt, med gyldighet for hele sin rase. Han ikke bare sa det. Han betalte med liv og blod og skjensel og pine hva det kostet å si det for oss, som hverken kunne eller ville si det selv, og som hverken hadde bedt ham om å si det eller takket ham for å ha sagt det.

Med Jesu siste «Far, i dine hender...» er en verdensperiode slutt. Med hans siste sukk er der ryddet opp i alt det gamle. Med oppstandelsen begynner en ny verdensalder, hvor det ikke mer er mennesket som er satt i sentrum, men Gud. For der var ryddet så grundig opp, at der måtte en nyskapelse til, om der igjen skal komme noe ut av det knuste menneske: Nå dens nye liv. Med sannhet kan den oppstandne Kristus si om seg selv: Jeg gjør allting nytt!

PASTOR D'AUCHAMPS ITALIAREJSER.

EXTRA: Gruppe 33 A Rom Assisi, 16 dage kr. 1000,—.
29. april til 14. mai.

Gruppe 34 Ravenna Rom Assisi, 22 dage kr. 1350,—.
5.—26. juli.

Gruppe 35 Rom Assisi, 18 dage kr. 1100,—. Pater
Patfoort leder. 15. september til 2. oktober.

Program og alle opplysninger fra revisor Schwartz,
Ø. Farimagsgade 18, Kbh. Ø., tlf. Øbro 4642x.

OSLO KATOLSKE BIBLIOTEK ÅPNET

*Fra den lyse og vennlige
lesesalen i Akersveien 5.*

Oslo Katolske Bibliotek er åpnet i første etasje i bispegården, Akersveien 5. Foreløpig er samlingen åpen for utlån og gjennomsyn tirsdag og fredag fra kl. 12 til 14 samt på søndager fra kl. 11 til kl. 13.

Alle interesserte er velkommen.

Biblioteket ble åpnet under en liten mottagelse hvor biskop Gran var til stede. Leder av tiltaket er pater Carman S.J. og en gruppe legfolk forestår det praktiske arbeidet med utlånet.

Samlingen som i øyeblikket er på et par tusen bind kommer forholdsvis raskt til å bli bygget ut til større format.

TRYGVE ANDERSEN:

FARVEL TIL DEN FEBRILE APOLOGETIKK

EN GOD KATOLSK LÆREBOK I KIRKEHISTORIE

*W. L. Helwig:
«Den katolske kirke gjennom århundrene.»
Utgitt av Franciskus-sentrum,
Bergen 1965.*

I sine grunntrekk er den katolske kirkes historie vesensforskjellig fra enhver annen institusjons. Historikerens klassiske buelinje, fødsel, vekst, velmakt, forvitring og undergang, ser ikke ut til å gjelde her. Vi får snarere en bølgerinje som nok noen ganger i løpet av historien er truende nær tilintetgjørelsens

nullpunkt, men selv i den dypeste fornedrelse var det alltid så meget hellighet igjen, at Kirken kunne kalles til orden; tilbake til Evangeliets lov: at kristendommen er eksistensiell i den forstand at kristen *livspraksis* må gå forut for den egentlige trosforkynnelse.

Det store ledemotiv i den gode kirkehistorie bør nettopp være vekselvirkningen mellom forfall og hellighet. I troens lys er det historien om menneskers svik og Guds trofasthet. Alle begivenheter gjennom nesten 2000 års omveltninger, både av åndelig og materiell art, understreker dualiteten i Kirkens na-

DRAMMEN	TRONDHEIM
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN	INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20291 Trondheim
 TYRILYS A/S TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri	DRAMMEN
	GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen

tur mellom det Guddommelige og det menneskelige; at Kirken er satt inn i verden under et motsigelsens tegn.

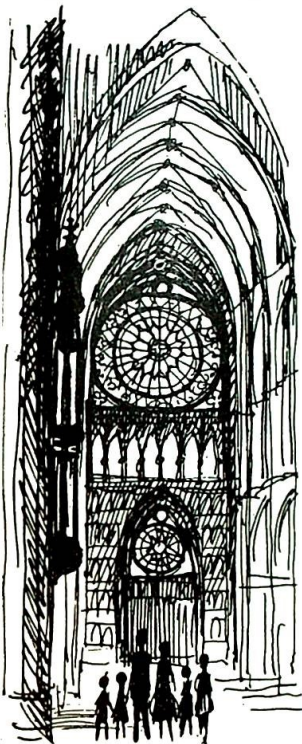
Hvis det er sant at vi kan lære noe av den alminnelige historie, så er det i enda høyere grad sant at vi kan lære av kirkehistorien. I sammenheng med denne boken er det en av Helwigs mange fortjenester at han har stilt problemene slik at de virker gyldige den dag i dag. For Kirkens grunnproblemer er etter sakens natur almene. Kanskje kunne man noe forenklet si at hele dens historie er variasjoner over ett og samme tema: at kristenmennesket i enhver tidsalder må søke nye former for sitt trosliv i det rette forhold mellom Guds verden og menneskets verden. Troskjernen i Kirken er nok uforanderlig, men ikke kristenlivets form.

Dette grunnproblems relevans er uomtvistelig også i vår tid, og Kirkens veldige fond av historisk erfaring skulle gi grunnlag for optimisme når det gjelder dens aktuelle tilpassningsproblem. For som Helwig viser, har Kirken hatt en fremragende evne til å tilpasse seg det som tilsynelatende kunne virke fremmed for dens vesen: Den jødiske kristendoms tilpassning til sen-

hellenismen, den romerske kristendom overfor den germanske verden, høyskolastikken som innpasset den gresk-arabiske filosofi i et kristent trossystem. Riktignok greide ikke Kirken å døpe renessansens kultur, og tilsynelatende hadde den tapt sin tilpassningsevne ved begynnelsen av det 19. århundre, men likevel ser vi fra denne tid en begynnende strømning til fornyelse. Den ble kjempet frem tildels under hård motstand, men er frem til i dag blitt den sterkeste bevegelse i Kirken — noe det andre Vatikanconsil har vist.

Helwigs bok er preget av en unervøs objektivitet, og han har greid å legge frem sitt stoff på en energisk og rasjonell måte, slik at de hovedsynspunkter som er antydnet trer uanstrengt frem. Forfatteren er også fri for den lett febrile apologetikk, som uansett konfesjon kunne prege eldre kirkehistorie-skrivning inntil usaklighet. Gjennom en særdeles intelligent problematikk og en lettflytende språkføring har boken også innlysende pedagogiske kvaliteter, hvilket gir den adresse både til skole og hjem. Det rike og velvalgte billedmateriale bør spesielt fremheves i en slik sammenheng.

(Forts. n. side)

«TROENS MYSTERIUM»

(*Mysterium Fidei*) — pave Paul VI.s rundskrivelse om den hellige Eukaristis lære og kultus, av 3. september i fjor, er kommet i en god svensk oversettelse, utgitt av karmelittklosteret i Glumslov.

CARITAS

Oslo Bispedømmes socialarbeide.

Mange i bispedømmet trenger hjelp, råd og veiledning.

Støtt trosfeller i nød!

Send din gave til

CARITAS OSLO

Fagerborggt. 17, Oslo 3, tlf. 69 30 15
Postgiro 2020 88 Bankgiro 40/42.696

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68

Kontortid 12—13
mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	} Bergen
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Trondheim
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Lillestrøm
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tromsø
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinikk	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

Eilstelning

Til inntekt for feriehjemmet

«Perobråten»

i foreningslokalet, Akersvn. 5, Oslo.

Lørdag 16. april kl. 17.00: Barneaften.

Søndag 17. april kl. 19.30: For Voksne

Kirkekaffe fra kl. 10.30.

Ta venner og bekjente med.

MARIAKONGREGASJONEN.

PIANOUNDERVISNING

ELI HOLT

Christiesgt. 23 IV, Oslo
Tlf. 37 45 64

Tilslutt bare en invending til bokens saklige innhold: Når Roms primat skal underbygges historisk, er det ikke særlig interessant å få vite at keiser Valentinianus i det 4. århundre rettet seg etter Roms valg til et omstridt bispesete. Langt mer opplysende måtte det her ha vært å gi en summarisk oversikt over primatets ytringer fra Peters tid, over Clemens-brevet fra 90-årene, såvel som i Ignatius' brev til Rom kort etter — for ikke å nevne de holdepunkter Irenæus skrift mot gnostikerne fra 2. århundre gir.

Oversetteren, *Gunnar Wicklund-Hansen*, har, sålangt jeg kan se, utført et ulastelig arbeid. En syntaktisk meningsløshet i en lengre periode på side 64/65 skyldes vel snarere forvirring i settermaskinen.

Trygve Andersen.

Om kristen moral

Grunn og norm for kristen moral. Tre artikler av John Nome, Gunnar Hillerdal og Peter Wilhelm Bøckman. Kirkeakademiet Fredriksborg, i kommisjon hos Dreyer, Oslo 1965. 70 s.

Finnes der en kristen moral, forskjellig fra en almenmenneskelig etikk? I tilfellet der finnes en slik moral, hva består den i? Og i tilfellet der bare finnes en almenmenneskelig

etikk, hvilken autoritet har kristendommen på moralens område?

Disse spørsmål er brennende aktuelle, og det er lett å forstå at en institusjon som Kirkeakademiet Fredriksborg måtte interessere seg for dem, først ved å organisere en rekke foredrag, og nu ved å utgi foredragene i bokform.

Dessverre blir problemene tatt opp innenfor en temmelig snever luthersk problemstilling og mister dermed meget av sin almenmenneskelige appell. Den konflikt som danner bakgrunnen for debatten, er *Karl Barths* oppgjør med Luther med hensyn til muligheten av en alment erkjennbar naturret.

Alle tre forfattere gir stort sett Luther rett mot Barth ved å akseptere et almenmenneskelig grunnlag for den kristne moral, basert på skapelsestroen. Men enigheten er langt fra fullstendig.

John Nome er den mest «tradisjonelle» og «problemløse» av de tre. Med solid forankring i hele den europeiske kristen-

KRISTIANSAND S.		KRISTIANSAND S.
 <p>ALT I SKILT Elektro-teknikk Industri - Militær Skip - Sykehus Reklame - Varemese</p> <p>Gravør Trygve Køhn Kristiansand S.</p>	<p>IVAR FØRELAND BAKERI - KONDITORI Tlf. 21 732 - 24 335</p>	<p>SIGURD SØRENSEN Begravelsesbyrå Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717 Egen likbil for transport</p>
	<p>AGDER MEIERI Kristiansand S.</p>	<p>AGDER SAMSLAKTERI Tlf. 21 300 - 22 033 Kristiansand S.</p>
<p>KRISTIAN FRIVOLD Kjøtt & Pølsevarer Tlf. 22 175 — Kristiansand S.</p>	<p>DET LIGGER I NAVNET TAPET FÅR DE HOS TAPET OG KUNST Tollbodgt. 15 a - Tlf. 23 930</p>	
<p>CHRISTIANSANDS BRYGGERI</p>		
<p><i>G.M. Haugland</i> BOKHANDEL PAPIRHANDEL Kontormaskiner — Fyllepennservice Tlf. 22 108 — 24 109</p>	<p>OSKAR PEDERSEN % Kolonial engros Spesialfirma for leveranser til restauranter, hoteller, sykehus etc. Sentralbord 29 516</p>	
<p>SJØLYST ENGROS KRISTIANSAND S. Telefon 29 555</p>	<p><i>W. Nørgaard Jensen</i> FRUKT- OG GRØNNSAKFORRETNING</p>	

hets tenkning regner han med en almenmenneskelig etikk, som ethvert menneske er innstilt på, og som den kristne misjon kan appellere til. Men kristendommen gir denne moral et nytt og vesentlig religiøst fortegn. Den kristne livsholdning er derfor i høy grad original, men vi kan regne med muligheten av et godt og fruktbart samarbeide mellom alle mennesker av god vilje på det praktisk-etiske livsområde.

Gunnar Hillerdal er stort sett enig med Nome, men innrømmer at Barth på den ene siden og Freud på den andre tvinger oss til å nytolke de gamle sannheter. Et dynamisk syn på samfunnet bør erstatte det statiske fra Luthers egen tid, en større optimisme overfor verdens utvikling er på sin plass, og den ukritiske oppfatning av samvittigheten bør revideres ved hjelp av de psykologiske landevinninger.

Peter Wilhelm Bockman inntar en langt mer luthersk-dogmatisk holdning enn de to andre. Han forstår — i likhet med

Hillerdal — at tiden er inne for å tolke den verden vi lever i, på en mer positiv måte enn det har vært tilfellet hittil. Men han prøver å gjøre det innenfor et system hvor Kristi død og oppstandelse ikke er noen begivenheter i verden — men bare for Guds rike. Verden kjenner bare to avgjørende hendelser, nemlig syndefallet og den ytterste dag. For Bockman er hoveddogmet følgende: «Verden er uforløst og forblir uforløst innenfor denne verdenstid, den gamle *eon*». Vi tviler ikke på at dette syn er i overensstemmelse med den lutherske rettferdiggjørelseslære, men vi ser også hvilke skinnproblemer og vilkårlige motsetninger dette medfører for forfatterens tolkning av evangeliets moralske slagkraft. Det er meget vanskelig å innse hvordan denne kompliserte redegjørelse kan føres tilbake til reformasjonens prinsipp om Skriften alene. Men vi ser desto klarere den rolle som en læremessig tradisjon kan spille i en luthersk teologs tankeverden. *A. R.*

«ST. OLAV» nr. 8

vil foreligge lørdag 16. april

ARENDALE		
ARENDALE	OLAV SLAATTENE Blomsterforretning. Begravelsesbyrå Tif. 21 958 Havstad, Arendal	HUGO A. JOHNSON Murmester & Entreprenør
AAGE BREKKE Arendal Ur og optikk Telefon 22 595	SHELL — ARENDAL TELEFONER: Kontor 22 013 Anlegget 21 848	BYGGMESTER HANS NILSEN Neset 362 Arendal Tif. 22 647
S. JONSSON A/S Kolonial Tif. 21 394 - 21 397	Glassmester W. SJØEN Tif. 2862	 RUT VALESEN RØRLEGGERFIRMA - TIF. 21 301
INGEMANN ELLINGSEN Manufakturforretning Tif. 21 470	JOHAN L. DAHLBERG Blikkenslager Tif. 23 599	GJERULDSSENS BOKHANDEL Kirkegaten Tif. 21 762 Alt i bøker og papir
KARL HOLM Slakter og pølsemakerforretning Tif. 21 134	MØRLAND-SKO Tif. 22 802 Selvvalgsforretning	HELENE JACOBSEN Garn, Trikotasje og Babyutstyr Havnegaten - Tif. 21 49 - Arendal
 Radionette De kjøper trygt hos <i>Elling Jøkkjen & Co</i>	ARENDALE BRYGGERI og MINERALVANDFABRIK A/S	ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tif. 21 756 - Arendal - Tif. 22 460
OLAV BEISLAND (Ingv. Jøssens Eff.) Kirkegaten Kolonialforretning Telefon 1280 - 2831 - 2713	RASMUS TALLAKSEN A/S Konfeksjon - Manufaktur Telefon 21 068	EINAR JOHNSEN CENTRUMGÅRDEN Telefoner 22 759 - 21 014 - 21 110 Jernvarer - Kjøkkenutstyr

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

E. Sunde & Co. Røleggerbedrift A/s

Varme- og sanitæranlegg

A/S NOREXIM

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

**Til daglig
nytte
og glede**

Omslag til
TELEFONKATALOGEN

i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15,—

Flerfarget kr. 18,—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandler
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

WISBECH
AKTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

E. M. JACOBSEN

Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

Galligani

STORTINGSGET. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO